

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. joulukuuta 2022
(OR. en)

16066/22

FISC 265
ECOFIN 1339
CODEC 2027

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	14. joulukuuta 2022
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 717 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE Fiscalis 2020 -ohjelman loppuarvioinnista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 717 final.

Liite: COM(2022) 717 final

Bryssel 14.12.2022
COM(2022) 717 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Fiscalis 2020 -ohjelman loppuarvioinnista

{SWD(2022) 406 final}

TAUSTA

Fiscalis 2020 -ohjelma perustettiin 11. joulukuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1286/2013¹ toimintaohjelmasta, jonka tarkoituksena on ”parantaa verotusjärjestelmien asianmukaista toimintaa sisämarkkinoilla tiivistämällä osallistujamaiden, niiden hallintojen ja niiden virkamiesten välistä yhteistyötä”. Ohjelma on jatkoa aiemmille samankaltaisille ohjelmille². Se oli vuosina 2014–2020 yksi tärkeimmistä välineistä, joilla tuettiin EU:n lainsäädännön johdonmukaista täytäntöönpanoa verotuksen alalla sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa huolehtimalla tietojenvaihdosta, tukemalla hallinnollista yhteistyötä ja vahvistamalla osallistujamaiden hallinnollisia valmiuksia.

Asetuksen 17 artiklan mukaisesti komissio toteutti ohjelman loppuarvioinnin tueksi riippumattomien ulkopuolisten arvioijien avustuksella tutkimuksen, kuten se teki myös väliarvioinnin³ yhteydessä. Arvioinnin yksityiskohtaiset tulokset esitetään tämän kertomuksen liitteinä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa, ja tämä kertomus perustuu niihin. Loppuarvioinnin tarkoituksena on arvioida ohjelman tuloksellisuutta vuosina 2014–2020⁴ ja sitä, missä määrin saavutetut tulokset ovat pysyviä pitkällä aikavälillä. Arviointi kattaa ohjelman toimintavuodet (2014–2020) ja sisältää vuonna 2018 tehdyn väliarvioinnin tulokset. Loppuarvioinnissa arvioidaan, missä määrin väliarvioinnin havainnot on toteutettu ja missä määrin niillä on saatu aikaan parannuksia. Arviointi kattoi kaikki osallistujamaat eli EU:n jäsenvaltiot⁵, ehdokasmaat (Albania, Pohjois-Makedonia, Montenegro, Serbia ja Turkki) ja mahdolliset ehdokasmaat (Bosnia ja Hertsegovina ja Kosovo*). Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki rahoitetut ja hallinnolliset toimet sekä kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät (kansalliset viranomaiset, komission yksiköt ja talouden toimijat) kaikista osallistujamaista.

Tämän kertomuksen tavoitteena on esitellä loppuarvioinnin tulokset seuraavista seikoista: i) vaikuttavuus eli se, missä määrin ohjelmalla on saavutettu sille asetettu tavoite, ii) tehokkuus eli

¹ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 25.

² Fiscalis 2020 -ohjelma perustui sen edeltäjäohjelmiin. Ensimmäinen ohjelma oli nimeltään Mattheus-Tax, ja sen toteuttaminen alkoi lokakuussa 1993 ja päättyi joulukuun lopussa 1995. Sen jälkeen, kun ohjelma nimettiin uudelleen Fiscalis-ohjelmaksi, on toteutettu neljä Fiscalis-ohjelmaa, joista viimeisin on tässä kertomuksessa arvioitu ohjelma: ensimmäinen Fiscalis-ohjelma (1998–2002), toinen Fiscalis-ohjelma (2003–2007), kolmas Fiscalis-ohjelma (2008–2013) sekä neljäs, tässä kertomuksessa arvioitu Fiscalis-ohjelma (2014–2020) eli Fiscalis 2020 -ohjelma. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/847, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, verotuksen alan yhteistyötä koskevan Fiscalis-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1286/2013 kumoamisesta.

³ [Fiscalis 2020 -ohjelman väliarviointi, komission yksiköiden valmisteluasiakirja \(europa.eu\)](#).

⁴ Osa Fiscalis 2020 -ohjelman toimista jatkui vuonna 2021, sillä useimpia avustussopimuksia jatkettiin vuoteen 2021.

⁵ Yhdistynyt kuningaskunta erosi EU:sta, ja siitä tuli kolmas maa 1. helmikuuta 2020. Sen vuoksi se katsottiin osallistuvaksi EU-maaksi suurimman osan ohjelman kestästä. Fiscalis 2020 -ohjelman kehykseen kuului kaikkiaan 35 maata: EU:n 27 jäsenvaltiota ja Yhdistynyt kuningaskunta sen ollessa EU:n jäsenvaltio sekä seitsemän ehdokasmaata ja mahdollista ehdokasmaata.

se, missä määrin ohjelmalla on saavutettu sille asetettu tavoite suhteessa käytettyihin resursseihin, iii) ohjelman yhtenäisyys EU:n laajemman politiikan ja painopisteiden kanssa, iv) tämän EU:n tason toimen tuoma lisäarvo ja sen aikaansaama vaikutus sekä v) ohjelman merkityksellisyys.

1. VAIKUTTAVUUS: MISSÄ MÄÄRIN OHJELMALLA ON SAAVUTETTU SILLE ASETETTU TAVOITE

Ohjelmalla pyritään tukemaan verotusjärjestelmien moitteetonta toimintaa sisämarkkinoilla huolehtimalla tietojenvaihdosta, tukemalla hallinnollista yhteistyötä ja vahvistamalla osallistujamaiden hallinnollisia valmiuksia, mikä puolestaan tukee EU:n lainsäädännön yhdenmukaista täytäntöönpanoa verotuksen alalla sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa.

Arvioinnin yhteydessä kerätty näyttö vahvisti, että Fiscalis 2020 -ohjelma oli **keskeinen väline**, jolla tuettiin tällaisten tavoitteiden saavuttamista. Ohjelmalla on ollut ratkaiseva merkitys a) **eurooppalaisten tietojärjestelmien kehittämiseksi ja toiminnalle, joka mahdollistaa yhteisen/yhdenmukaistetun perustan automaattiselle ja turvalliselle tietojenvaihdolle ja jolla standardoidaan ja yksinkertaistaan menettelyjä**, b) tarjottaessa monia erilaisia yhteisiä toimia, joilla **luotiin yhteistyöympäristö, jossa viranomaiset tekivät yhteistyötä, vaihtoivat tietoja ja yksilöivät** hallinnollisiin menettelyihin ja ohjeisiin, EU:n lainsäädäntöön ja tietojärjestelmiin liittyviä **parhaita käytäntöjä**, ja c) **järjestettäessä koulutusta, jolla on parannettu henkilöstön taitoja ja osaamista sekä hallinnollisia valmiuksia**.

Tällä tavoin ohjelmalla tehostettiin **veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa**, koska Fiscalis-ohjelmasta rahoitetut tietojärjestelmät ja tietotekninen infrastruktuuri paransivat tietojen laatua ja laajuutta niin, että voitiin tehdä rajatylittäviä tarkastuksia, joissa havaittiin mahdollisesti petollisia tapahtumia ja joiden perusteella viranomaiset toteuttivat yhteisiä toimia. Haastatellut kertoivat myös, että eurooppalaisten tietojärjestelmien mahdollistama automaattinen tietojenvaihto toimi pelotteena petolliselle toiminnalle ja auttoi siten torjumaan veropetoksia, verovilppiä ja aggressiivista verosuunnittelua. Lisäksi eurooppalaisilla tietojärjestelmillä saatiin pienennettyä sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja parannettiin oikeusvarmuutta talouden toimijoiden kannalta, mikä lisäsi verovelvollisten yleistä sääntöjen noudattamista ja antoi viranomaisille ja talouden toimijoille mahdollisuuden nopeuttaa tehtäviensä hoitamista ja vähentää siihen tarvittavia resursseja. Lisäksi noin 44 prosenttia kaikista yhteisiä toimia koskevista ehdotuksista liittyi veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaan. Tapaustutkimusten mukaan Fiscalis-ohjelma on tämän seurauksena saattanut lisätä verotuloja.

Ohjelmalla myös **parannettiin EU:n verolainsäädännön yhdenmukaista ymmärtämistä** sekä veroviranomaisten että talouden toimijoiden keskuudessa ja näin **sujuvoitettiin sen yhdenmukaisempaa täytäntöönpanoa**. Yhteisiä toimia ja koulutusmoduuleja, joiden

tarkoituksena on parantaa suoraan unionin verolainsäädännön ymmärtämistä ja täytäntöönpanoa, pidettiin erittäin hyödyllisinä, ja niillä saavutettiin tavoiteltu tulos. Yleisemmällä tasolla ohjelmalla on myös lisätty luottamusta virkamiesten välillä ja edistetty vaihtoa, joka jatkui ohjelmaan kuuluvien toimien ulkopuolellakin. Kaiken kaikkiaan ohjelmalla edistettiin verojärjestelmien asianmukaista toimintaa EU:ssa.

Kansallisten verohallintojen välisen sekä talouden toimijoiden ja muiden viranomaisten kanssa harjoitettavan **turvallisen tietojenvaihdon** osalta voidaan todeta, että **vaihdettujen tietojen määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2014**: vuonna 2019 se oli 32,23 teratavua, kun se vuonna 2014 oli vain 4,3 teratavua. Eurooppalaisten tietojärjestelmien avulla jäsenvaltiot pystyivät kommunikoimaan keskenään turvallisesti ja tehokkaasti, minkä vuoksi **ohjelmalla tuettujen eri järjestelmien välityksellä eri hallinnonalojen välillä vaihdettujen viestien määrä kasvoi merkittävästi ja jatkuvasti vuodesta 2014 lähtien**⁶. Lisäksi **verohallintoihin ja yrityksiin kohdistuva hallinnollinen rasitus pieneni** ja asianomaista tietojärjestelmää käyttävien toimijoiden **sääntöjen noudattamisesta aiheutuvien kustannusten todettiin olevan 95 prosenttia alhaisemmat** verrattuna niihin, jotka eivät käytä tietojärjestelmää.

Vuosina 2014–2020 toteutettiin yli 1 500 **yhteistä toimea**, jotka koostuivat yli 3 500 tapahtumasta. Fiscalis 2020 -ohjelman yhteisten toimien osallistujamäärä pysyi korkeana, ja yhteensä niihin osallistui yli 30 000 henkilöä. **Työvierailujen** avulla virkamiehet hankkivat tai lisäsivät verotusta koskevaa osaamistaan ja tietämystään. Jäsenvaltiot vaihtoivat myös verotusta koskevaa tietämystä ja kokemuksia **hankeryhmissä**, joita käytetään usein keskusteluihin eurooppalaisista tietojärjestelmistä sekä niiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon. **Työpajoilla** – joita käytettiin tosin harvemmin – pyrittiin parantamaan verohallintojen menettelyjä. **Valmiuksien kehittämistoimet** koostuivat pääasiassa muutamille jäsenvaltioille annetusta teknisestä avusta. **Monenväliset valvontatoimet ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin** ovat esimerkkejä veroviranomaisten välisestä suorasta hallinnollisesta yhteistyöstä. Lisäksi järjestettiin työryhmiä ja seminaareja, joissa käsiteltiin tiettyjä tietojärjestelmiä tai jaettiin EU:n verolainsäädäntöä koskevia tietoja, joskin tällaiset toimet olivat harvinaisempia.

Yhteisten toimien osallistujat ja toimista vastaavat suhtautuivat myönteisesti niiden vaikuttavuuteen ja hyödyllisyyteen. Haastateltujen mukaan kaikki toimet olivat hyödyllisiä ja edistivät keskinäistä oppimista. Vastaajista 93 prosenttia katsoi, että osallistumalla yhteisiin toimiin he saivat hyvän mahdollisuuden verkostoitua laajemmin muiden maiden virkamiesten kanssa (ja luoda näihin yhteyksiä). **Osallistujista 95 prosenttia ilmoitti vaihtaneensa kokemuksia muiden kanssa ja 77 prosenttia ilmoitti, että tällaiset vaihdot olivat johtaneet**

⁶ Esimerkiksi 14 000 viestiä vuonna 2020 verrattuna 12 800 viestiin vuonna 2017 hallinnollisesta yhteistyöstä annetun direktiivin (DAC1-direktiivi) liittyvien järjestelmien osalta; 29 700 viestiä vuonna 2020 verrattuna vain 4 600 viestiin vuonna 2017 DAC2-direktiiviin liittyvien järjestelmien osalta; 992 292 viestiä vuonna 2020 verrattuna 689 839 viestiin vuonna 2017 arvonlisäveron erityisjärjestelmän osalta.

muutoksiin/parannuksiin heidän hallintojensa työkäytännöissä. On syytä huomata, että vuonna 2020 osallistumisaste pieneni covid-19-pandemian seurauksena jonkin verran asetettujen rajoitusten vuoksi, kunnes fyysinen toiminta jonkin ajan kuluttua korvattiin verkossa toteutetulla toiminnalla.

Suurin osa haastatelluista Fiscalis-koordinaattoreista piti **koulutusta** keskeisenä seikkana viranomaisten hallinnollisten valmiuksien parantamisen kannalta. Komissio hankki 267 EU:n verkko-oppimismoduulia ja järjesti 141 koulutustilaisuutta tietojärjestelmiä koskevien taitojen ja osaamisen parantamiseksi. Osallistujien koulutuksen laadulle antamat pistemäärät olivat korkeita (keskimäärin 72,7 pistettä asteikolla 0–100). Vastaavasti niiden verovirkamiesten osuus, jotka katsoivat tietotekniikkakoulutuksen vastanneen heidän odotuksiaan tai olleen hyödyllistä, oli jatkuvasti yli 90 prosenttia. Koulutettujen verovirkamiesten määrä on kasvussa, sillä yhä useammat verovirkamiehet ovat saaneet koulutusta, jossa on käytetty EU:n yhteisiä koulutusmateriaaleja, myös kansallisissa yhteyksissä. **Verkko-oppimismoduuleilla koulutettiin noin 130 500 veroviranomaisten edustajaa ja lisäksi lähes miljoona yrityksiä ja suurta yleisöä edustavaa henkilöä.**

Merkillepantavaa on, että haastatellut EU:n ulkopuoliset maat arvostivat myös verkostoitumismahdollisuuksia tarjoavia yhteisiä toimia mutta katsoivat, etteivät ne vastanneet riittävästi niiden tarpeita, koska toimissa asetetaan etusijalle EU-maat ja keskitytään eurooppalaisiin tietojärjestelmiin, joihin ehdokasmailla ei ole pääsyä.

2. TEHOKKUUS: MISSÄ MÄÄRIN OHJELMALLA ON SAAVUTETTU SILLE ASETETTU TAVOITE SUHTEESSA KÄYTETTYIHIN RESURSSEIHIN

Tehokkuuden arvioinnin yhteydessä ulkoisessa tutkimuksessa tarkasteltiin, oliko ohjelman resursseilla saavutettu tavoitellut tulokset edullisimmalla tavalla. Tutkimuksessa pyrittiin arvioimaan kustannukset ja hyödyt sekä mahdollisuuksien mukaan määrittämään niiden rahallinen arvo. Tiedot kustannuksista ovat saatavilla, mutta hyötyjen määrällinen määrittäminen on vaikeampaa. Lisäksi hyödyt määriteltiin ohjelman sidosryhmien kanssa toteutettujen haastattelujen perusteella.

Fiscalis 2020 -ohjelman sidottu talousarvio vuosiksi 2014–2020 oli noin 222 miljoonaa euroa. **Noin 75 prosenttia talousarviosta (168 miljoonaa euroa) on käytetty verotusta koskevan eurooppalaisen tietojärjestelmän kehittämiseen, ylläpitoon ja käyttöön.** Lisäksi jäsenvaltioille aiheutui kustannuksia eurooppalaisten tietojärjestelmien kansallisten osien hankinnasta, kehittämisestä, asentamisesta, ylläpidosta ja päivittäisestä toiminnasta. Muille sidosryhmille (esimerkiksi yrityksille ja rahoituslaitoksille) voi aiheutua välillisiä kustannuksia näistä järjestelmistä. Nämä yhteiset tietotekniset infrastruktuurit ja tietojärjestelmät vaativat selvästi paljon resursseja. Ne ovat kuitenkin välttämättömiä verohallintojen päivittäisen työn kannalta, ja niistä on monenlaista hyötyä kaikilla verotuksen osa-alueilla. Tämän arvioinnin

yhteydessä tehdyissä tapaustutkimuksissa tuli esiin konkreettisia esimerkkejä siitä, että tiettyjen järjestelmien hyödyt ovat kustannuksia suuremmat. Eurooppalaisilla tietojärjestelmillä on standardoitu ja yksinkertaistettu menettelyjä, vähennetty viranomaisten ja yritysten hallinnollista raskautta ja sääntöjen noudattamisesta yrityksille aiheutuvia kustannuksia sekä autettu havaitsemaan mahdollisia petollisia tapahtumia. Kehittämällä ja käyttämällä eurooppalaisten tietojärjestelmien yhteisiä osia tällä EU:n tason ohjelmalla on saatu jäsenvaltioiden kannalta aikaan merkittäviä mittakaavaetuja, varmistettu yhteentoimivuus ja vältetty päällekkäisiä toimia. Näin ollen eurooppalaisilla tietojärjestelmillä on mahdollistettu turvallinen tietojenvaihto ja tuettu hallinnollista yhteistyötä ja hallinnollisia valmiuksia, mikä on tehostanut EU:n verolainsäädännön täytäntöönpanoa ja yhdenmukaista soveltamista sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa. Arviointi antoi myönteisen kokonaiskuvan niiden tehokkuudesta.

Fiscalis 2020 -ohjelmasta myönnettiin rahoitustukea noin 33 miljoonaa euroa monenlaisille yhteisille toimille (15 prosenttia ohjelman kokonaisrahoituksesta). Kyselyjen tulosten perusteella arvioinnissa katsottiin, että yhteisillä toimilla on kokonaisuutena parannettu merkittävästi ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Yhteisiä toimia olivat seminaarit, työpajat, hankeryhmät, kahdenväliset tai monenväliset valvontatoimet, muut hallinnolliset yhteistyötoimet, työvierailut, osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin, valmiuksien kehittämistoimet ja asiantuntijaryhmät. Kuten edellä todettiin, osallistujia oli yhteensä yli 30 000. Osallistujamaiden täysimääräisen osallistumisen varmistamiseksi tapahtumien ja päivärahojen järjestämiseen liittyvät tukikelpoiset matka- ja majoituskustannukset oli asiantuntijaryhmiä lukuun ottamatta mahdollista korvata sataprosenttisesti, jos se oli tarpeen Fiscalis 2020 -ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi.⁷ Kaikentyyppisten yhteisten toimien (lukuun ottamatta asiantuntijaryhmiä) keskimääräiset kustannukset osallistujaa ja toimea kohti pysyivät suhteellisen vakaina koko kauden ajan ja pienenevät kokonaisuutena hieman viime vuosina, mikä saattaa olla merkki tehokkuuden lisääntymisestä. Säännöllisesti tehtävien Fiscalis-ohjelmaa koskevien kyselyjen tulokset olivat valtaosin myönteisiä, mikä viittaa siihen, että toimista oli suurta hyötyä osallistujille. Suurin osa veroviranomaisista katsoi, että hyödyt olivat suuremmat kuin kustannukset. Investointeja yhteisiin toimiin pidettiin kannattavina ja kustannustehokkaina, kun kustannuksia verrataan saavutettuihin tuloksiin. Fiscalis 2020 -ohjelmasta ei korvattu osallistumista asiantuntijaryhmiin täysin (matka- ja oleskelukustannukset korvattiin kokonaisuudessaan, mutta henkilöstökustannuksista korvattiin vain 50 prosenttia). Asiantuntijaryhmät olivat kuitenkin ratkaisevan tärkeitä kehitettäessä joitakin Fiscalis-ohjelman tietojärjestelmiä, joita ei ehkä olisi olemassa ilman niitä. Ne tarjoavat

⁷ On huomattava, että rahoitus liittyy yhteisten toimien yhteistoimintaa koskeviin näkökohtiin eli sillä mahdollistetaan toimen toteuttaminen, jos se kuuluu ohjelman toimeksiannon piiriin, mutta monissa tapauksissa kansalliset viranomaiset ovat suurelta osin tai kokonaan vastuussa toimen järjestämisestä. Komissio voi toimia esimerkiksi Fiscalis-ohjelman hankeryhmien, työpajojen ja seminaarien alullepanijana tai osallistua niihin, mutta se ei osallistu monenvälisiin valvontatoimiin asianomaisen valvontatoimen oikeusperustan säännösten mukaisesti.

jäsenvaltioille mahdollisuuden yhdistää resursseja ja asiantuntemusta sen sijaan, että valtiot toimisivat erikseen. Näin ollen ne olivat melko kustannustehokkaita. Yleisesti ottaen yhteisillä toimilla on lisätty hallinnollista yhteistyötä ja hallinnollisia valmiuksia sekä parannettu osallistujien välisiä yhteistyösuhteita. Niistä on ollut apua kokemusten vaihtamisessa ja hallinnollisia menettelyjä koskevien parhaiden käytäntöjen tunnistamisessa, mikä puolestaan on tukenut EU:n verolainsäädännön tehokasta täytäntöönpanoa ja parempaa sääntöjen noudattamista.

Yhteiseen verotusta koskevaan koulutukseen sidottiin noin 6,9 miljoonaa euroa. Valtaosa Fiscalis 2020 -ohjelman koulutusmäärärahoista (4,7 miljoonaa euroa) osoitettiin verkko-oppimismoduuleihin. Näillä moduuleilla koulutettiin 130 470 veroviranomaisten edustajaa ja lisäksi 941 938 yrityksiä ja suurta yleisöä edustavaa henkilöä. Näin ollen koulutusmoduulien kustannukset ovat 4,9 euroa koulutettua henkilöä kohden, mikä on hyvin vähän. Veroviranomaiset pitivät verkko-oppimista hyödyllisenä ja tehokkaana valmiuksien lisääjänä ja muiden sidosryhmien kannalta hyödyllisenä. Hankeryhmien tai valmiuksien kehittämistoimien yhteydessä toteutettavien Fiscalis-ohjelman muiden koulutustoimien (erityisesti tietotekniikkakoulutuksen) katsottiin lisänneen hallinnollisia valmiuksia ja helpottaneen veroviranomaisten koordinoitua ja yhteistyötä.

Väliarvioinnin perusteella on pyritty vähentämään yhteisiin toimiin liittymiseen, niiden käynnistämiseen ja niitä koskevan palautteen antamiseen liittyvästä paperityöstä aiheutuvia kustannuksia, optimoimaan yhteisiä toimia koskevia menettelyjä ja resursseja sekä pitämään työmäärä kohtuullisena, mikä näyttää toteutuneen Fiscalis 2020 -ohjelman loppupuolella, koska yksikään osallistujamaa ei pitänyt hallinnollista rasitusta liian suurena hyötyihin verrattuna. On huomattava, että muutamat EU:n ulkopuolisten maiden viranomaiset ovat katsoneet kustannuksiensa olevan melko korkeat suhteessa siihen, missä määrin ne voivat osallistua. Näiden viranomaisten mukaan ne saisivat lisäarvoa, jos ne voisivat osallistua laajemmin näihin toimiin.

3. YHTENÄISYYS: OHJELMAN YHTENÄISYYS EU:N LAAJEMMAN POLITIIKAN JA PAINOPISTEIDEN KANSSA

Arvioinnissa analysoitiin, missä määrin Fiscalis 2020 -ohjelma oli yhtenäinen EU:n laajemman politiikan ja muiden EU:n rahoitusohjelmien kanssa. Loppuarvioinnissa vahvistettiin Fiscalis 2020 -ohjelman väliarvioinnin päätelmät eli se, että **ohjelman toimet olivat komission yleisten strategisten painopisteiden mukaisia ja yhtenäisiä niiden kanssa. Fiscalis 2020 -ohjelma vaikuttaa olevan yhtenäinen myös muiden vastaavien välineiden kanssa.**

Fiscalis 2020 -ohjelman tavoitteet vastaavat selkeästi komission painopistettä ”**Ihmisten hyväksi toimiva talous**”, jonka tavoitteena on ”vääriinkäytösten torjuminen, kestävät verotulot ja parempi

liiketoimintaympäristö sisämarkkinoilla”. Lisäksi Fiscalis 2020 -ohjelmasta rahoitetut toimet ovat yhdenmukaisia komission painopisteen ”**Euroopan digitaalinen valmius**” kanssa, jossa komissio pyrkii nykyaikaistamaan julkishallintoja. Fiscalis-ohjelmasta rahoitettiin sellaisten tietoteknisten infrastruktuurien ja tietojärjestelmien kehittämistä, parantamista ja täytäntöönpanoa, joilla voidaan parantaa osallistujamaiden veroviranomaisten hallinnollisia valmiuksia. Komissio antoi vuonna 2020, **oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskevan paketin**⁸, joka sisältää 25 verotusta koskevaa aloitetta talouden elpymisen ja vihreään ja digitaaliseen talouteen siirtymisen tukemiseksi. Fiscalis-ohjelman seuraajaohjelmasta voidaan tukea näitä aloitteita.

Arvioinnissa todettiin, että **ohjelmalla on sekä tuettu muita EU:n aloitteita ja ohjelmia että se on hyötynyt niistä**. Fiscalis 2020 -ohjelman ja **Tulli 2020 -ohjelman** välillä on täydentävyyttä ja synergioita. Se, että komissio hallinnoi näitä kahta järjestelmää yhdessä, tuottaa tehokkuushyötyjä. Useita toiminnallisia ominaisuuksia rahoitetaan molemmista ohjelmista, ja ne ovat sekä tulli- että verohallintojen käytettävissä. Tämä koskee yhteisen tietoliikenneverkon kaltaisia keskeisiä tietoteknisiä infrastruktuurijärjestelmiä tai yhteistä koulutusmateriaalia. Samalla kun voidaan hyödyntää mittakaavaetuja ja järjestelmien yhteensopivuutta, tulli- ja verohallinnot voivat vaihtaa tietoja ja jakaa tietämystä paremmin. Fiscalis 2020 -ohjelmalla täydennettiin myös **rakenneuudistusten tukiohjelmalla kaudeksi 2017–2020**, ja niiden välillä havaittiin synergioita. Esimerkiksi yhteisten toimien avulla tunnistettuihin haasteisiin voitiin myöntää rakenneuudistusten tukiohjelmasta räätälöityä teknistä tukea. Myös Fiscalis 2020 -ohjelman ja EU:n petostentorjuntaviraston (OLAF) hallinnoiman **Herkules III -ohjelman** välillä on täydentävyyttä mutta ei päällekkäisyyksiä. Niiden keskinäisestä täydentävyydestä huolimatta aktiivista yhteistyötä näyttää kuitenkin olevan vain vähän eikä ohjelmien välillä juuri pyritä aktiivisesti luomaan synergioita.

Fiscalis-ohjelmalla on myös **merkitystä TAIEX-ohjelman kaltaisten ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita koskevien ohjelmien kannalta, ja se on yhtenäinen niiden kanssa**. Seitsemän EU:n ulkopuolista valtiota osallistui Fiscalis 2020 -ohjelman yhteisiin toimiin ja koulutustoimiin ja vaihtoi näin tietämystä ja parhaita käytäntöjä EU-maiden kanssa. Tämä johti uudistuksiin EU:n ulkopuolisissa valtioissa, mikä tukee liittymisprosessia ja auttaa luomaan luottamusta ja hyvää tahtoa maiden välille. Ehdokasmaiden haastatellut korostivat kumpaankin välineeseen pääsyn tuomia hyötyjä, sillä Fiscalis-ohjelman katsottiin olevan joustavampi ja tuottavan tuloksia lyhyellä aikavälillä, kun taas TAIEX-ohjelman avulla EU:n ulkopuolisten valtioiden oli mahdollista toteuttaa pidemmän aikavälin uudistusprosesseja.

⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – *Oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskeva toimintasuunnitelma elpymisstrategian tueksi*: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0312&qid=1669284127915>

Tämän yhtenäisyyden varmistamiseksi EU:n eri ohjelmissa käytettiin useita mekanismeja, kuten yksiköiden välisiä kokouksia, yksiköiden välisiä kuulemisia, komission eri yksiköiden tarkkailijoiden osallistumista hankeryhmien kokouksiin tai toimiin, työohjelmien jakamista tai komission eri yksiköiden virkamiesten toteuttamaa hanke-ehdotusten arviointia. Havaituista myönteisistä tuloksista huolimatta arvioinnissa havaittiin, että täydentävyydessä ja synergioissa on tietyillä aloilla, kuten Herkules III -ohjelman seuraajaohjelmassa, edelleen parantamisen varaa.

4. OHJELMAN TUOTTAMA EU:N TASON LISÄARVO

EU:n lainsäädännön täytäntöönpano verotuksen alalla on jäsenvaltioiden vastuulla. Fiscalis 2020 -ohjelman toimenpiteiden kaltaisilla tukitoimenpiteillä voidaan osaltaan varmistaa, että EU:n lainsäädäntöä sovelletaan johdonmukaisemmin ja yhtenäisemmin kansallisella tasolla.

Fiscalis 2020 -ohjelmalla on **varmistettu eurooppalaisten tietojärjestelmien rahoituksellinen kestävyys. Kyseiset järjestelmät ovat ratkaisevan tärkeitä saatavuuden ja jakamisen varmistamisessa.** Tietoteknisellä infrastruktuurilla ja tietojärjestelmillä on helpotettu ja tehostettu vaatimusten noudattamista. Näin ohjelma on tuottanut **mittakaavaetuja** sekä **tehokkuushyötyjä ja uusia turvatasoja**, jotka ovat auttaneet kansallisia hallintoja (ja talouden toimijoita) säästämään aikaa ja resursseja erityisesti niissä osallistujamaissa, joiden verohallinnot ovat pienempiä ja joilla on vähemmän resursseja. Keskitetyn tietoteknisen infrastruktuurin ja keskitettyjen tietojärjestelmien yhteentoimivuus ja yhteenliitettävyyden sekä niiden symbioottiset ominaisuudet muodostavat EU:n tason lisäarvon. Lisäksi eurooppalaisten tietojärjestelmien kehittäminen on auttanut kansallisia verohallintoja nykyaikaistamaan ja digitalisoimaan sisäisiä järjestelmiään ja välineitään.

Yhteisillä toimilla on saatu aikaan merkittävää EU:n tason lisäarvoa luomalla hallinnoille **ennennäkemättömät yhteistyö-, viestintä- ja verkostoitumismahdollisuudet.** Muun muassa työpajoilla, seminaareilla ja työvierailuilla on koottu yhteen osallistujamaiden asiantuntemusta ja tietämystä, autettu kansallisia viranomaisia ymmärtämään paremmin EU:n lainsäädäntöä ja tuettu tietojärjestelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa. Niillä on lisätty luottamusta ja epävirallista yhteistyötä tapahtumien jälkeen ja yhdenmukaistettu lähestymistapoja ja käytäntöjä. Muiden maiden koordinaattorit ovat esimerkiksi antaneet apua ja neuvoja eräiden verouudistusten suunnittelussa. Veroviranomaiset, jotka ovat antaneet johdonmukaisesti myönteistä palautetta yhteisten toimien kyvystä saavuttaa tavoitteet, ilmoittivat, että koska niiden resurssit (aika ja raha) investoida tällaisten toimien suunnitteluun, järjestämiseen ja toteuttamiseen ovat rajalliset, toimia olisi ilman Fiscalis-ohjelmaa toteutettu vähemmän.

Sama koskee koulutustoimia, erityisesti **verkko-oppimismoduuleja**, joilla on parannettu kansallisten verohallintojen virkamiesten tietämystä ja autettu kansallisia verohallintoja ymmärtämään paremmin EU:n verolainsäädäntöä ja siihen liittyviä menettelyjä ja panemaan niitä täytäntöön yhtenäisemmin. Lisäksi niillä annetaan virkamiehille valmiudet käyttää

tietojärjestelmiä työssään. Niillä on parannettu hallintojen valmiuksia sekä niiden vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Fiscalis-ohjelmasta rahoitetut verkko-oppimismoduulit toivat lisäarvoa myös osallistujia laajemmalle piirille, sillä niitä käytettiin myös esimerkiksi sisäiseen koulutukseen. Koulutettujen suuri määrä⁹ osoittaa, että verkko-oppimismoduuleja pidettiin hyödyllisinä. Näitä koulutustoimia ja -moduuleja ei todennäköisesti olisi kehitetty – tai ei ainakaan yhtä laajasti ja kaikkien viranomaisten toimesta – ilman Fiscalis-ohjelmaa. Ne olisivat olleet liian kalliita, koska mittakaavaedut olisivat puuttuneet. Koulutus on auttanut luottamuksen ja yhteisen näkemyksen luomisessa.

Esitetyn näytön ja ohjelman toimien laajuuden perusteella voidaan oikeutetusti todeta, että ilman Fiscalis-ohjelmaa eurooppalaisia tietojärjestelmiä, yhteisiä toimia ja koulutusta, jotka olivat EU:n verolainsäädännön täytäntöönpanon sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjunnan kannalta olennaisia, ei olisi toteutettu tässä laajuudessa. Yhteistyötä olisi todennäköisesti tehty, mutta se olisi ollut epätasaista ja perustunut vapaamuotoisiin suhteisiin ja enemmän aikaa vieviin kanaviin sekä vastavuoroisuussopimuksiin. Ilman Fiscalis 2020 -ohjelmaa olisi ollut vaikeaa saavuttaa sama aiheiden monipuolisuus, toimien eurooppalainen ulottuvuus ja Euroopan laajuinen osallistuminen toimiin ja koulutukseen. Vaikka kahden- tai monenvälisiä toimia olisi ehkä toteutettu, ne eivät olisi hyötyneet Fiscalis-ohjelman tuottamista mittakaavaeduista, ja myös kansallisten viranomaisten toteuttamien ja ylläpitämien toimien kustannukset olisivat olleet suuremmat ja ne olisivat vieneet enemmän aikaa. Eurooppalaisten tietojärjestelmien osalta Fiscalis 2020 -ohjelmalla varmistettiin tällaisen tietoteknisen infrastruktuurin ja tietojärjestelmien jatkuva kehittäminen ja ylläpito. Ilman Fiscalis-ohjelmaa vaarana olisi, että ne vanhentuvat tai niitä ei jatketa korkeiden kustannusten vuoksi. Mittakaavaedut ja kokonaiskustannusten pieneneminen menetettäisiin.

Fiscalis 2020 -ohjelmalla on saatu aikaan konkreettisia tuotoksia yhteenliitettyjen järjestelmien ja johdonmukaisen tietojenvaihdon ansiosta ja autettu verohallintojen virkamiehiä hankkimaan taitoja ja vaihtamaan kokemuksia monien erilaisten yhteisten toimien ja koulutuksen avulla. On todennäköistä, että monet ohjelman toimista ja tuotoksista hiipuisivat pois ja lakkautettaisiin keskipitkällä aikavälillä ainakin nykyiseen laajuuteen verrattuna. Nykyiset useiden vuosien työllä rakennetut verohallintojen väliset verkostot kuihtuisivat. Tämän seurauksena EU:n lainsäädännön täytäntöönpano olisi epäyhtenäisempää ja talouden toimijoilla olisi enemmän mahdollisuuksia hyödyntää rajatylittävän koordinoinnin puutetta aukkona verovilpin tai petosten tekemiseksi. Veropetosten muodostamiin haasteisiin ei voida ratkaista, jos jäsenvaltiot eivät katso oman hallintoalueensa rajoja pidemmälle ja tee tiivistä yhteistyötä vastapuoltensa kanssa.

Digitalisaation, globalisaation ja työntekijöiden liikkuvuuden lisääntyessä EU:n verolainsäädännön täytäntöönpano sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen

⁹ Verotuksen ja tulliliiton pääosaston verkko-oppimista koskevat tiedot.

verosuunnittelun torjunta ovat yhä tärkeämpiä, ja tämän seurauksena myös ohjelman tuottama lisäarvo todennäköisesti kasvaa.

5. OHJELMAN MERKITYKSELLISYYS

Globalisaatio ja digitalisaatio luovat yhdessä uusia mahdollisuuksia ja haasteita verojärjestelmien kyvyille kerätä verotuloja. Ne luovat uusia tapoja tehdä työtä (hybridityö ja etätyö) ja harjoittaa liiketoimintaa (ilman fyysistä läsnäoloa), jotka eivät sovi täysin yhteen sen kanssa, miten verojärjestelmät yhä suunnitellaan ja miten veroviranomaisten toimivat. Ne voivat myös luoda mahdollisuuksia verojen välttelyyn tai verovilppiin, jos verohallinnot ja -järjestelmät eivät pysy muutosten tasalla.

Tällaisiin haasteisiin vastaamiseksi vuosina 2014–2020 hyväksyttiin jo useita verotukseen liittyviä lainsäädäntömuutoksia ja Fiscalis 2020 -ohjelman toimilla tuettiin tiiviisti näiden aloitteiden täytäntöönpanoa. Esimerkiksi vuonna 2015 hyväksyttiin suorituspaikkaa koskevien alv-sääntöjen muutoksiin liittyi niin kutsutun arvonlisäveron erityisjärjestelmän käyttöönotto digitaalisten palvelujen rajatylittävän kaupan helpottamiseksi. Hallinnollista yhteistyötä koskevat direktiivit (DAC-direktiivit) otettiin käyttöön, jotta helpotettaisiin automaattista tietojenvaihtoa verohallintojen välillä ja varmistettaisiin sellaisten verovelvollisten (henkilöiden tai yhteisöjen), joille kertyy tuloja rajatylittävästä toiminnasta, oikeudenmukainen veronmaksu. Tietoteknisen tuen ottamiseksi käyttöön 1 heinäkuuta 2021 voimaan tulleen sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin täytäntöönpanossa tehtiin valmistelutyötä.

Tämä kehityssuuntaus on tullut jäädäkseen, ja viranomaisten ja talouden toimijoiden on pysyttävä mukana yhä digitalisoituneemmassa ja globalisoituneemmassa maailmassa. Tämä korostaa tarvetta vahvistaa verohallintojen yhteistyötä ja kansallisten viranomaisten hallinnollisia valmiuksia ja siten myös **ohjelman merkitystä tuettaessa jäsenvaltioita menettelyjen digitalisoinnissa ja nykyaikaistamisessa**. Ohjelmien aiemman menestyksen vuoksi tulevia Fiscalis-ohjelmia pidetään edelleen merkityksellisinä, jotta voidaan helpottaa jäsenvaltioiden tietojenvaihtoa, yhteistyötä ja koordinoitua tietojärjestelmien, yhteisten toimien ja koulutuksen avulla ja edistää siten sisämarkkinoiden vaikuttavaa ja tehokasta toimintaa tässä yhteydessä.

Merkityksellisyyden suhteen arvioinnissa tarkasteltiin kansallisten verohallintojen ja talouden toimijoiden tarpeita. Loppuarviointi osoitti, että **ohjelma on edelleen merkityksellinen ja tarpeellinen**. Fiscalis 2020 -ohjelmaa pidettiin **erittäin merkityksellisenä verohallintojen suurten haasteiden ratkaisemiseksi ja niiden tarpeiden täyttämiseksi**. Tietoteknisellä infrastruktuurilla ja tietojärjestelmillä ilmoitettiin olevan suuri merkitys veroviranomaisten päivittäisessä työssä, koska ne ovat tärkeimmät viestintäalustat, joiden avulla jäsenvaltiot voivat vaihtaa asiaankuuluvia tietoja veropetosten ja verovilpin torjumiseksi ja EU:n lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi. Tämä puolestaan edistää keskinäistä avunantoa ja koordinoitua. Myös koulutusta ja yhteisiä toimia pidetään olennaisina hallinnollisten valmiuksien, kuten tietämyksen lisäämisen ja verkostoitumisen, parantamiseksi. Tietojenvaihdon, hyvien käytäntöjen ja

suuntaviivojen avulla Fiscalis-ohjelmalla tuetaan päätöksentekoa ja EU:n lainsäädännön tasapuolisempaa ja ennakoitavampaa soveltamista sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa. Tasapuoliset toimintaedellytykset ja oikeudenmukainen kilpailu ovat keskeisiä seikkoja, jotta **talouden toimijat** voivat harjoittaa toimintaansa. Lisäksi liiallinen hallinnollinen raskaus ja verosäännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset voivat estää joitakin yrityksiä harjoittamasta taloudellista toimintaa, erityisesti maan rajojen yli. Fiscalis-ohjelman tietojärjestelmien katsottiin olevan erityisen merkityksellisiä talouden toimijoille, koska niillä yksinkertaistetaan sääntöjen noudattamista helpottamalla tietojen saantia tai esimerkiksi keventämällä televiestintäpalveluja, radio- ja televisiolähetyspalveluja ja sähköisiä palveluja tarjoavien yritysten hallinnollista raskautta, kun niiden ei tarvitse tehdä arvonlisäveroilmoituksia jokaisessa maassa, jossa palveluja tarjotaan (näin parannetaan lisäksi verosäännösten noudattamista).

Jotkin veroviranomaiset ehdottivat, että Fiscalis-ohjelmasta voitaisiin tukea jäsenvaltioiden verolainsäädännön kehitystä koskevan tietokannan luomista. Tietokanta kattaisi esimerkiksi virtuaalivaluuttojen kaltaiset verotukseen vaikuttavat uudet kehityssuuntaukset. Ehdokasmaiden Fiscalis-koordinaattorit huomauttivat, että ehdokasmaat eivät voi hyötyä täysimääräisesti Fiscalis-ohjelmasta rahoitetuista toimista ohjelman EU:hun suuntautuvan luonteen vuoksi. Tämän lisäksi näillä mailla ei ole pääsyä kaikkiin tietojärjestelmiin, mikä heikentää niiden kykyä osallistua tietojärjestelmiin liittyviin koulutuskomponentteihin.

6. PÄÄTELMÄT JA SAADUT KOKEMUKSET

Arviointi osoitti, että ohjelmalla on saavutettu tehokkaasti sen tavoitteet, jotka koskevat turvallisen tietojenvaihdon mahdollistamista, hallinnollisen yhteistyön tukemista ja osallistujamaiden hallinnollisten valmiuksien parantamista. Tällä puolestaan tuettiin myös EU:n verolainsäädännön täytäntöönpanoa veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseksi.

Fiscalis 2020 -ohjelman avulla lisättiin maiden välistä yhteistyötä ja veroviranomaisten hallinnollisia valmiuksia kehittämällä ja ylläpitämällä EU:n tietoteknistä infrastruktuuria ja tietojärjestelmiä, yhteisiä toimia ja yhteisiä koulutustoimia. Fiscalis-ohjelmalla yhdenmukaistettiin lähestymistapoja ja yksinkertaistettiin menettelyjä, kevennettiin hallinnollista raskautta ja vähennettiin sääntöjen noudattamisesta verovelvollisille aiheutuvia kustannuksia.

Fiscalis-ohjelman avulla on kehitetty ja ylläpidetty tietoteknistä infrastruktuuria ja tietojärjestelmiä, joiden avulla on parannettu saatavilla olevia tietoja ja turvallista tietojenvaihtoa. Korvaamalla manuaaliset tarkastukset ja hyödyntämällä kehittyneitä data-analytiikkaa sekä helpottamalla maiden välisiä tarkastuksia Fiscalis-ohjelmalla on mahdollistettu mahdollisten petosten parempi ja tehokkaampi havaitseminen. Sillä on mahdollisesti ollut myös pelotevaikutus, mikä on lisännyt sääntöjen noudattamista ja estänyt veropetoksia, verovilppiä ja

aggressiivista verosuunnittelua. Vaikka syy-yhteyttä on vaikea näyttää toteen, arviointitutkimus osoitti, että useat veropetoksia, verovilppiä ja aggressiivista verosuunnittelua koskevat keskeiset indikaattorit olivat kehittyneet parempaan suuntaan ohjelman aikana.

Ulkopuolisen arvioijan arvioima näyttö osoitti, että yhteisillä toimilla ja koulutuksella parannettiin veroviranomaisten yhteistyötä ja luotiin tilaa ajatustenvaihdolle vastapuolten välillä, jos siihen havaittiin olevan erityistä tarvetta. Niillä luotiin osallistuvien veroviranomaisien verkostoja (myös epävirallisia verkostoja ohjelmatapahtumien ulkopuolella), jotka mahdollistivat koordinoinnin ja tietämyksen jakamisen edelleen, lisäsivät vastavuoroista oppimista ja johtivat joissakin tapauksissa maiden väliseen yhteistyöhön verouudistusten täytäntöönpanossa. Ohjelman mahdollistama tietojenvaihto ja tietämyksen siirto ovat osaltaan parantaneet ja lisänneet lainsäädännön ymmärtämistä ja siten sen yhdenmukaisempaa täytäntöönpanoa. Toisin sanoen Fiscalis-ohjelma tarjoaa kehyksen, jossa tällaisia yhteistyötoimia (yhteisiä toimia) toteutetaan osallistuvien viranomaisten kanssa, jotka usein ovat pitkälti vastuussa yhteisen toimen eri osa-alueiden järjestämisestä.

Vaikka hyötyjen määrittäminen rahallisesti ja syy-yhteyden toteen näyttäminen on vaikeaa, Fiscalis 2020 -ohjelmaan ja sen eri osiin investoituja resursseja pidettiin tehokkuuden näkökulmasta kannattavina, kun otetaan huomioon saavutetut tulokset. Toisin sanoen arvioinnissa päädyttiin siihen tulokseen, että ohjelma oli tuottanut EU:lle ja kansallisille veroviranomaisille arvoa kohtuullisin kustannuksin. Fiscalis 2020 -ohjelma oli yhtenäinen ja johdonmukainen komission yleisten poliittisten tavoitteiden, erityisesti Eurooppa 2020 -strategian, kanssa. Se mukautui joustavasti muuttuviin painopisteisiin ja uuteen lainsäädäntöön ja täytti tehtävänsä EU:n verolainsäädännön täytäntöönpanoa tukevana rahoitusohjelmana.

Arvioinnissa katsottiin, että Fiscalis-ohjelma on todennäköisesti jatkossakin merkittävä EU:n tason väline, jolla voidaan saavuttaa EU:n verolainsäädännön täytäntöönpanon tukemista sekä veropetosten, verovilpin ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa koskevat tavoitteet muun muassa ikääntymisen, digitalisaation ja globalisaation vuoksi muuttuvassa maailmassa, joka asettaa haasteita verojärjestelmille ja -hallinnoille. Fiscalis-ohjelma on edelleen merkittävä väline, jolla rahoitetaan tietoteknisen infrastruktuurin ja tietojärjestelmien kehittämistä, täytäntöönpanoa ja toimintaa verotuksen alalla ja hyödynnetään mittakaavaetuja. Tällaiset järjestelmät vaativat paljon resursseja, ja kaikkien maiden olisi vaikea saada aikaan EU:n ohjelman tarjoamaa laajuutta. Fiscalis-ohjelma on osoittautunut hyödylliseksi myös siinä mielessä, että se mahdollistaa eri maiden välisen koordinoinnin ja keskinäisen oppimisen. Tietojärjestelmillä, yhteisillä toimilla ja koulutustoimilla on toisiaan täydentävä rooli Fiscalis-ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa. Fiscalis-ohjelman eri osat vahvistavat toisiaan. Arviointi osoitti keskeisten sidosryhmien olevan laajasti yksimielisiä siitä, että Fiscalis 2020 -ohjelma oli tarpeellinen ja merkityksellinen ja vastasi keskeisten toimijoiden tarpeita. Tämän vuoksi on katsottu, että ohjelman sisältö on tarkoituksenmukainen ja se olisi säilytettävä.

Arvioinnissa viitattiin kuitenkin myös joihinkin osa-alueisiin, joilla on parantamisen varaa. Tulokset osoittavat, että tutkimuksessa arvioidut tietotekniset järjestelmät tuottavat kustannuksia suurempia hyötyjä, kun kyseessä on yksinkertaistaminen, mahdollisten petosten havaitseminen ja verolainsäädännön noudattaminen. Kustannuksia ja hyötyjä koskeva näyttö on kuitenkin heikkoa, ja komission ja jäsenvaltioiden saattaisi kannattaa tutkia keinoja, joilla tehtyjen investointien kustannuksia ja hyötyjä voidaan mitata paremmin. Kattavampia tietoja kustannuksista (investoinnit tietojärjestelmiin) ja hyödyistä (kerätyt verotulot, yksinkertaistaminen) voitaisiin jatkossa hyödyntää priorisoinnissa ja päätöksenteossa. On myös huomattava, että suurin osa Fiscalis-ohjelman kustannuksista tietotekniikan alalla koostuu pääasiassa 27:n toisistaan eroavan kansallisen tietojärjestelmän yhdistämisestä viestien vaihdon avulla sen sijaan, että kehitettäisiin tietojen jakamiseen perustuvia keskitettyjä ratkaisuja. Tämä tietotekniikka-arkkitehtuuria koskeva päätös noudattaa vastaavien verotusalan eurooppalaisten tietojärjestelmien sovittua oikeusperustaa. Se saattaa kuitenkin johtaa korkeampiin kustannuksiin EU:n tasolla ja rajoittaa samalla tietojenkäsittelykykyä, mikä voi vaikuttaa kustannus-hyötysuhteeseen.

Lisäksi EU:n ulkopuoliset maat katsoivat arvioinnin mukaan, että niiden olisi voitava osallistua useampiin toimiin, koska toimet ovat hyvin merkityksellisiä ja asianmukaisia ja tekisivät niiden rahoitusinvestoinneista entistäkin kannattavampia. On merkillepantavaa, että komission yksiköt ovat jo ryhtyneet toimiin asian käsittelemiseksi uudessa kauden 2021–2027 Fiscalis-ohjelmassa varmistamalla, että kutsuja lähetetään EU:n ulkopuolisille osallistujamaille, jollei muu ole perusteltua.

Lisäksi Fiscalis 2020 -ohjelmaa pidettiin yhdenmukaisena EU:n painopisteiden kanssa, ja sen katsottiin täydentävän asianmukaisesti muita rahoitusohjelmia, kuten Tulli 2020 -ohjelmaa ja rakenneuudistusten tukiohjelmaa (nykyinen teknisen tuen väline), mutta sen synergioita Herkules III -ohjelman kanssa voidaan parantaa. Komission sisäistä koordinoitua pidettiin hyvänä, mutta arvioinnissa korostettiin, että on tärkeää tutkia edelleen keinoja parantaa koordinoitua muiden yksiköiden kanssa, koska maailma on nopeassa muutoksessa.

Arviointi osoitti myös, että väliarvioinnin suositusten täytäntöönpanoa koskeva ja tulevaisuuteen suuntautuva työ jatkuu. Väliarvioinnin perusteella komissio laati sisäisen toimintasuunnitelman, johon sisältyi 13 toiminta-alaa, joilla vastattiin 13 suositukseen. Näihin toiminta-aloihin sisältyi 48 alatoimea. Maaliskuussa 2022 valtaosa (yli 75 %) toimista on saatu päätökseen ja useita toimia on käynnissä. Erityisesti ”seuranta ja raportointi” ja ”viestintä” ovat ne kaksi pääalaa, joilla työ on vielä kesken. Komissio on tietoinen tästä ja pyrkii puuttumaan niihin kauden 2021–2027 Fiscalis-ohjelman täytäntöönpanon yhteydessä tai seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Komissio pyrkii myös jatkuvasti parantamaan ohjelmaa ja mukauttamaan sitä tässä arvioinnissa esitettyjen suositusten lisäksi tarvittaessa uusiin realiteetteihin ja erityisesti tulevaa väliarviointia silmällä pitäen.